

Assumpte: Al·legació al Pla Director Urbanístic de l'activitat minera al Bages

Benvolguts senyors,

Consultat el PDU de l'activitat minera al Bages aprovat inicialment per la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central en sessió del 26.10.2016, i malgrat compartir els objectius als quals s'adreça, sol·licitem que es refusi totalment per tractar-se d'un instrument de planejament jurídicament inviable o il·legal per cadascuna de les raons que s'exposen a continuació.

1. Infracció d'ordre de procediment

La Llei 12/1981 i el Decret 343/1983 que la complementa estableixen les mesures de protecció dels espais afectats per activitats extractives i les obligacions de restauració. D'altra banda, la Llei d'Aigües 29/1985 i el RD 606/2003 que aprova el Reglament del domini públic hidràulic estableixen criteris sobre abocaments i danys al domini públic hidràulic.

El PDU no pot ordenar la continuïtat dels runams salins d'Iberpotash sense que abans se n'hagi garantit la restauració i les condicions tècniques d'acord amb el procediment i els criteris que estableix la normativa ambiental en la matèria.

2. Condemna de l'activitat minera d'Iberpotash per delictes ecològics

La sentència 242/2014 del Jutjat Penal nr.1 de Manresa del 18.12.2014 condemna Iberpotash pel delictes ecològics de salinització de les aigües per salmorres descontrolades de les seves instal·lacions a Súria i a Sallent.

La part dispositiva de la sentència diu textualment:

"...así como a detener y paralizar los vertidos de lixiviados contaminantes de las aguas y provenientes de los residuos salinos depositados en los escombros activos de Súria y Sallent y tomar todas aquellas medidas de restauración que sean necesarias para preservar y mantener el equilibrio ecológico perturbado, así como a asumir el coste económico de la recuperación ecológica que suponga el retorno de los valores de salinidad de las aguas en los que tendrían en condiciones naturales y que tenían antes de la existencia de los escombros salinos de cada uno de los pozos, fuentes, torrentes y ríos que a continuación se relacionan:

- a) Zona Súria: pozo del Fusteret, fuente de la Serra y filtraciones subterráneas de salmuera en el río Cardener pasado el barrio de Fusteret y en su canal de Fusteret, todos ellos por escombrera salina del Fusteret.*
- b) Zona Callús: pozo cal Cots de la Riera, pozo de cal Francisquet, fuente de la Filosa y de cal Planas y riera de Bellver, todos ellos por la escombrera salina de Fusteret.*
- c) Zona Santpedor: pozo de mas Lladó, fuente de Llussà, fuente Gran (o de las Escales, hoyo de las Aigües o mina de Santpedor) y torrente de Río d'Or a partir de la filtración en el tramo de la caseta de Llussà, todos ellos por escombrera salina del Cogulló.*
- d) Zona Sallent: pozo del Traval, pozo de Gerard, fuente del Borinot, fuente del Pitoi, surgencia donde la falla de Guix queda expuesta por la trinchera de la vía de los FGC, filtración en la orilla derecha del río Llobregat en can Carrera, torrente de mas les Coves y riera de Soldevila desde la cabecera hasta el punto donde es desviado hacia el colector de salmueras, todos ellos debido a la escombrera salina del Cogulló; fuente de la Illa salinizada por escombrera salina de la Botjosa; y surgencia en el margen derecho del río Llobregat y filtración subterránea en el mismo tramo de río Llobregat en la Botjosa causadas mayoritariamente por escombrera salina de la Botjosa con aportación también de lixiviados de salmuera procedentes de la escombrera del Cogulló y que circulan por el plano de falla del Guix."*

Actualment, tots els llocs denunciats i condemnats per surgències salines d'origen miner continuen salinitzats.

El PDU de l'activitat minera del Bages manté l'abocament de residus salins al runam del Cogulló fins al 30.06.2017 i per 15 o 20 anys més al runam del Fusteret en unes condicions que no poden evitar els lixiviats subterranis de salmorra i que són motiu de condemna per delictes ecològics. En definitiva, el PDU afavoreix la comissió d'un delictes ecològics.

3. Falta d'autorització ambiental de l'explotació de Sallent i Balsareny

La sentència ferma 731/2013 de la Sala del contenciós del TSJC del 15.10.2013 retira explícitament l'autorització ambiental de l'activitat a Sallent i Balsareny per mancances urbanístiques i ambientals.

El PDU de l'activitat minera al Bages promou el manteniment d'una activitat il·legal, l'explotació de Sallent i Balsareny fins al 2020, que no disposa d'autorització que l'empari.

4. Conveni Generalitat-Iberpotash del 13.11.2015

L'urbanisme s'ha d'ordenar per l'interès públic i comú; després l'interès particular s'hi ha d'adaptar. Però el PDU de l'activitat minera al Bages actua en sentit invers, la seva potestat queda restringida pel conveni previ entre la Generalitat i l'empresa Iberpotash del 13.11.2015 que en traça les directrius. El PDU de l'activitat minera al Bages neix supeditat al conveni entre la Generalitat i Iberpotash, el particular més interessat.

Ens trobem, altra vegada, davant d'una infracció d'ordre de procediment.

5. Competències urbanístiques dels Ajuntaments

El PDU justifica la invasió de competències municipals sota "l'interès general" que el govern de la Generalitat considera pel projecte de desenvolupament miner i industrial d'Iberpotash al Bages. Però aquest interès està molt lluny de ser general; més aviat està sota sospita.

El 21.07.2015 el govern de la Generalitat aprovava la Llei 6/2015 de simplificació de l'activitat administrativa i d'impuls de l'activitat econòmica. A la seva empara, el 04.08.2015 ja declarava "l'interès general" del projecte d'expansió d'Iberpotash. Si això no va ser un canvi legislatiu fet a mida de l'interès particular d'Iberpotash, s'hi assembla molt.

El PDU envaeix competències urbanístiques pròpies d'Ajuntaments per implantar-hi activitats poc definides i qüestionables qualificades "d'interès general", l'únic que se sap de les quals és el seu interès particular per Iberpotash. El cas més flagrant és l'afectació al municipi de Callús, on el PDU aprova una reserva de sòl al Pla d'Antius per usos de la mineria. Però el suposat "interès general" del projecte de desenvolupament miner i industrial d'Iberpotash al Bages que justifica la necessitat de passar per damunt de les competències urbanístiques municipals es dilueix i queda en res perquè l'activitat minera actual causa impactes ambientals greus a l'aigua i al paisatge i és considerada, amb sentència ferma, delictes ecològics per salinització d'aigües.

6. Incompliment dels criteris i objectius del PDU del Pla del Bages del 2006

El DOGC 4776 del 07.12.2006 va publicar un PDU del Pla del Bages que establí ja criteris i objectius de minimització dels residus generats per la mineria de potassa. En aquesta qüestió, el PDU del Pla del Bages del 2006, encara vigent, no s'ha complert.

Però en comptes d'analitzar perquè el PDU del Pla del Bages del 2006 s'ha ignorat, d'arbitrar mesures de policia per fer-lo complir o d'obrir expedients d'infracció urbanística, el dpt. de Territori i Sostenibilitat redacta un altre PDU al servei de l'expansió de l'empresa que l'ha incomplert.

Pels motius exposats, demanem que es rebutgi el PDU de l'activitat minera al Bages en la seva totalitat.

Malgrat el profund desacord amb l'oportunitat i la idoneïtat del PDU de l'activitat minera al Bages com a instrument, no ens hem estat d'examinar-ne el contingut. Les actuals disconformitats de l'activitat minera d'Iberpotash al Bages en generació i gestió de residus, en contaminació d'aigües i en programes de restauració que no han arribat ni al paper, clamen per solucions tècniques i directrius del govern. Per aquest motiu, amb ànim de contribuir a definir el programa del govern de la Generalitat davant del problema ambiental que Iberpotash genera al Bages, aportem les següents al·legacions a aspectes parcials del contingut del PDU de l'activitat minera al Bages.

Estudi Ambiental Estratègic (EAE)

L'estudi ambiental estratègic fa una diagnosi ambiental dels runams o abocadors salins, als quals eufemísticament anomena *dipòsits*. Aquí seguirem anomenant-los runams.

La diagnosi posa una especial atenció a la salmorra que els runams salins generen i a les mesures de contenció per reduir-ne l'afectació a les aigües. També al nostre entendre, la salinització d'aigües per salmorra provinent dels runams salins és la qüestió ambiental més crítica.

En esquemes il·lustratius, l'estudi ambiental estratègic mostra un runam en l'estat heretat per Iberpotash, en l'estat actual i quin hauria de ser l'estat d'un hipotètic runam futur. En l'estat heretat no hi havia mesures de contenció de la salmorra; l'aigua de pluja transformada en salmorra afectava les aigües superficials i una part s'infiltrava afectant també les aigües subterrànies. En l'estat actual, segons l'esquema, les rases perimetrals recullen la salmorra superficial provinent de la pluja que s'evacua cap al col·lector, però continua havent-hi afectació a les aigües subterrànies que s'intenta contenir mitjançant el bombament de salmorra des de pous i la captació de surgències salades. En aquesta diagnosi de l'estat actual dels runams cal emfatitzar que la salinització de les aigües subterrànies està molt lluny d'estar resolta, que moltes surgències salades d'origen miner no estan captades [Sallent: afluent de la riera de Soldevila, font del Pitoi, font del Borinot, el Llobregat sota can Carrera, falla del Guix...; Callús: font de la Filosa; Súria: el Cardener al Fusteret; Santpedor: caseta de Lluçà, font Gran, pou Pericas...] i que les actuals filtracions d'aigua salinitzada que s'incorporen subterràniament als rius Cardener i Llobregat poden ser extenses i per tant molt difícils de captar i conduir. En un hipotètic runam futur, a les mesures actuals s'afegeix la impermeabilització prèvia del vas de l'abocador per impedir la infiltració de salmorra a les aigües subterrànies.

Aquests esquemes assenyalen la pluja com a única entrada d'aigua als runams, i que aquesta aigua circula en superfície.

Si el runam és completament homogeni de composició i forma, efectivament i tal com indica l'esquema, el seu nucli esdevé una roca compacta de transmissibilitat baixa; l'aigua de pluja circula per la superfície exterior del runam i es recull transformada en salmorra a la rasa perimetral per conduir-la al col·lector. Però, una vegada més, cal puntualitzar que els runams actuals no són tan homogenis com el runam teòric dibuixat a l'esquema. Com a exemples de què l'aigua no circula només per la superfície, sinó que discontinuïtats (altres materials, diferent composició o granulometria, abocaments successius, canvis de pendent...) poden provocar que l'aigua circuli també per l'interior dels runams, vegeu les imatges antigues del runam Vell de Cardona amb un immens forat com el cràter d'un volcà al cim (EAE pàg.95) abans de la seva explotació o les del vessant oest del runam de la Botjosa amb cavernes i ensulsiades ([Montsalat\Galeria\Sallent\foto75 i successives](#)), abans de les obres per la rasa perimetral. Aquests grans forats als runams Vell de Cardona i de la Botjosa són el resultat de la dissolució de la sal en l'aigua circulant per l'interior del runam.

Però si el residu salí abocat en forma de pols o de grànuls es transforma en una roca compacta és perquè ha adquirit humitat que ha quedat íntimament lligada als cristalls de sal com a aigua d'hidratació. Aquesta aigua no prové només de la pluja, sinó que prové també de la humitat de l'aire que la sal absorbeix per

higroscopicitat. No es compacta només la superfície del runam exposada a la pluja, sinó, sobretot, es compacta l'interior del runam. Sempre que l'aire supera el 70-75% d'humitat relativa, la sal comuna absorbeix humitat. A la vegada que la sal asseca l'aire, ella mateixa s'omple d'aigua d'hidratació. L'aigua d'hidratació no és una aigua líquida que es vegi circular, sinó molècules d'aigua instal·lades a l'estructura dels cristalls de sal. Amb el temps, un munt de sal exposat a l'aire lliure i a cobert de la pluja es consolida en una roca compacta que poc a poc deixa anar salmorra saturada per la base, fins a desfer-se completament. La humitat que el runam absorbeix i que es transmet interiorment no és aigua líquida i visible circulant per esquerdes i cavitats, sinó que és aigua d'hidratació. Degut a la higroscopicitat de la sal, un runam salí es comporta com una gegantina bomba que per la superfície absorbeix humitat de l'aire i per la base desguassa salmorra. Aquesta salmorra no pot ser recollida als actuals runams perquè no tenen cap base impermeable, s'infiltra al terreny i salinitza aigües subterrànies.

La propietat d'higroscopicitat de les sals s'utilitza àmpliament per mantenir ambients secs, a costa de que la sal s'humitegi i desprengui salmorra. Les tradicionals "boles seques" utilitzades per deshumidificar armaris i habitacions representen el model casolà a escala reduïda d'allò que s'esdevé a escala gegantina amb els runams salins del Bages. També per això mateix, els salers sempre són tapats.

L'absorció contínua d'humitat de l'aire per part dels runams explica la constància de cabal de les surgències salines mineres; explica perquè, fins i tot en temporades de plena secada, la salmorra segueix baixant pels petits torrents tributaris de la riera de Soldevila (Sallent) i brollant a les fonts de l'Illa (Sallent) o de la Filosa (Callús).

El riu Llobregat pateix un salt de salinitat de 40-50 a 200-250 mg de clorur per litre al seu pas per Sallent i el riu Cardener un salt de 40-50 a 300-400 mg Cl/L al seu pas pel Fusteret a Súria a causa de salmorra que se'ls incorpora subterràniament. Al tractar-se dels rius principals, les magnituds de l'afectació són grans i les conseqüències pel medi i pel subministrament d'aigua a la població són greus.

L'EAE omet l'entrada d'humitat atmosfèrica absorbida per la sal i la seva sortida per la base dels runams convertida en salmorra. Aquesta omisió diagnòstica comporta, en els passos següents de l'EAE, que la magnitud de l'afectació a les aigües subterrànies per salmorra sigui erròniament minimitzada i que les mesures de contenció resultin insuficients.

En un paràgraf, l'EAE diu textualment: *"Malgrat això, la inèrcia d'aquestes mesures (de contenció) no està comportant uns resultats immediats, i en tot cas, hi haurà efectes residuals molt complexos de corregir, donada la debilitat estructural dels dipòsits salins, resultat del dèficit de mesures que es varen prendre en la seva implantació."*

En resum, davant de la qüestió ambiental més crítica de l'activitat de la mineria de potassa i dels residus salins que acumula, la salinització de les aigües, l'EAE ignora la higroscopicitat de la sal com una raó principal de la contínua generació de salmorra que desguassa subterràniament, minimitza el grau d'afectació a les aigües malgrat que els rius principals en resulten enormement perjudicats i que les anàlisis indiquen el contrari, i s'accontenta amb mesures correctores de les quals s'assegura que no donen ni donaran els resultats esperats.

L'EAE no diagnostica prou bé i es veu incapaç de promoure mesures correctores realment efectives. Després de donar-hi voltes, es rendeix davant del problema de la salinització de les aigües causada pels runams salins. Per si fos poc, si allò que el PDU estableix es complís en els terminis marcats, l'eliminació de l'afectació del runams no seria abans de 50 anys. Més que impotència, això és simplement un frau.

És obligació de l'EAE donar resposta a les qüestions ambientals. Davant de la claudicació de l'EAE, ens sentim empesos a aportar solucions més resolutives.

L'any 2011 es van acabar les feines d'impermeabilització, restauració i revegetació del runam de Vilaforns (Balsareny) promogudes per l'Agència Catalana de l'Aigua, organisme adscrit al dpt. Territori i Sostenibilitat.

La impermeabilització i restauració de Vilafruns va donar bons resultats immediats d'integració paisatgística i de reducció de la salinitat de les aigües. L'EAE del PDU de la Minería ja no se n'ha d'ocupar.

Soprèn enormement que l'EAE del PDU de la Minería del Bages, promogut per la DG d'Ordenació del Territori i Urbanisme del mateix dpt. Territori i Sostenibilitat, no contempli entre les "*actuacions directes sobre les externalitats dels dipòsits salins*" l'opció d'impermeabilització i restauració, de manera semblant a com es va impermeabilitzar i restaurar el runam de Vilafruns sota la direcció de l'Agència Catalana de l'Aigua. El fet sorprèn encara més quan les directrius del PDU i les mesures de contenció proposades al seu EAE, en el millor dels escenaris ambientals, no aconseguirien eliminar l'afectació dels runams fins d'aquí a 50 anys.

Evidentment, l'opció d'impermeabilització dels runams, ja sigui mitjançant la tècnica que fou emprada a Vilafruns o d'altres, ja sigui seguida de restauració definitiva i integració al paisatge o temporal a l'espera de la comercialització de la sal, ha de ser considerada.

La impermeabilització del runam de Vilafruns, ja oblidada al PDU, s'aconseguí mitjançant làmines de polietilè d'alta densitat soldades i protegides entre geotèxtils. Va caldre suavitzar prèviament els pendents i la superfície del runam de Vilafruns abans de cobrir-lo de làmines successives.

A la construcció s'aconsegueix impermeabilitzar tota mena de superfícies mitjançant tècniques diverses, sovint aplicades per projecció, i amb materials també varis, els més habituals dels quals són les escumes de poliuretà que combinen la impermeabilització amb l'aïllament tèrmic i acústic, a vegades també silicones o bé morters. A primera línia de sortida de les tècniques d'impermeabilització que no requereixen un condicionat acurat previ dels runams, sinó al contrari, l'adaptació de la tècnica a les condicions dels runams, hi ha la projecció d'escuma de poliuretà seguida d'una capa de morter, aplicada igualment per projecció. Les resines de poliuretà s'adhereixen sòlidament al residu salí sense possibilitat mecànica de desunir-los. Per aquest ús caldria una densitat d'escuma relativament alta. Els avantatges pràctics d'una tècnica d'impermeabilització que s'adhereixi sobre la sal i que es pugui aplicar per projecció són molt, molt considerables. Probablement convingui la combinació de tècniques diferents en un mateix runam; unes no són excloents de les altres. A l'evitar el condicionament previ del runam, els costos totals d'impermeabilització mitjançant tècniques de projecció de materials són molt inferiors als costos mitjançant làmines successives.

A diferència de les mesures de contenció de la salmorra, especificades i obligatòries des de fa molts anys i en bona part encara pendents d'aplicar, la impermeabilització actua abans, impedeix l'entrada d'aigua dolça de la pluja i de la humitat de l'aire i, en conseqüència, la posterior generació de salmorra. En síntesi, la impermeabilització és una mesura molt més eficaç, actua en un punt primer de la cadena causa-efecte.

L'omissió a l'apartat de diagnòstic de l'EAE de l'absorció d'humitat atmosfèrica per la superfície del runam i l'evacuació en forma de salmorra contaminant de les aigües subterrànies per la base comporta que s'ometi també la necessitat de la impermeabilització a l'apartat de mesures correctores. Ambdues omissions són substantives en la qüestió ambiental de la salinització de les aigües pels residus salins de la minería potàssica.

Atenent als fets observats de la higroscopicitat de la sal i de la salinització d'aigües subterrànies a l'entorn dels runams salins, a l'experiència positiva de la impermeabilització i restauració del runam de Vilafruns, i a l'absència a l'EAE de solucions efectives a termini breu per contenir la salmorra generada als runams, sol·licitem que l'EAE es refaci estudiant de debò les conseqüències a l'aigua subterrània de mantenir els runams salins a la intempèrie i l'estat previsible de les aigües si aquests runams s'aïllessin mitjançant impermeabilització en tota la seva superfície exterior.

Pla d'Antius

El PDU obre dues noves àrees d'ocupació per a les activitats d'Iberpotash, el polígon La Pobla Sud, a Súria, i el Pla d'Antius, a Callús.

A la pàg.9 del Document Comprensiu general s'explica el motiu i la funció de la reserva de sòl del Pla d'Antius, que reproduïm a continuació.

Amb la concentració de la producció de potassa a Sùria i a partir de l'entrada en funcionament de dues plantes de sal vacuum a la conca del Cardener, el dipòsit del Fusteret seguirà creixent a un ritme d'unes 0,9T/any, arribant a la seva colmatació en 15-16 anys, segons estimacions basades en aquest ritme. Les plantes de sal, més enllà de valoritzar un recurs que d'altra manera s'acumula i pot genera problemes ambientals, milloren considerablement l'eficiència en els procés industrial reduint substancialment el consum d'aigua i la generació de salmorres. Tot i això s'ha de tenir present que en el procés global de producció de potassa i sal, de l'ordre d'un 15-20% del volum inicial de mineral esdevé un residu romanent. Per tot això, i perseguint la viabilitat econòmica, social i mediambiental de la mineria potàssica al Bages i tenint en compte la proximitat del Pla d'Antius al sector d'interès supramunicipal la Pobla Sud, a Sùria, el PDU reserva la seva eventual transformació per a usos miners, havent d'estar justificada per motius ambientals lligats a l'explotació de la potassa.

En primer lloc, molt ens temem que, fins i tot en l'escenari de 2 plantes de cristallització de sal a ple rendiment a Sùria que comercialitzin tota la seva producció d'1,5 MT/any, el ritme d'abocament de residus i fangs salins al runam del Fusteret no serà de 0,9 T/any (= 900 kg/any), sinó molt més gran, probablement de l'ordre de 0,9 MT/any (= 900.000.000 kg/any). Sol·licitem que, si efectivament el valor d'abocament de 0,9 T/any es tracta d'un error, sigui corregit.

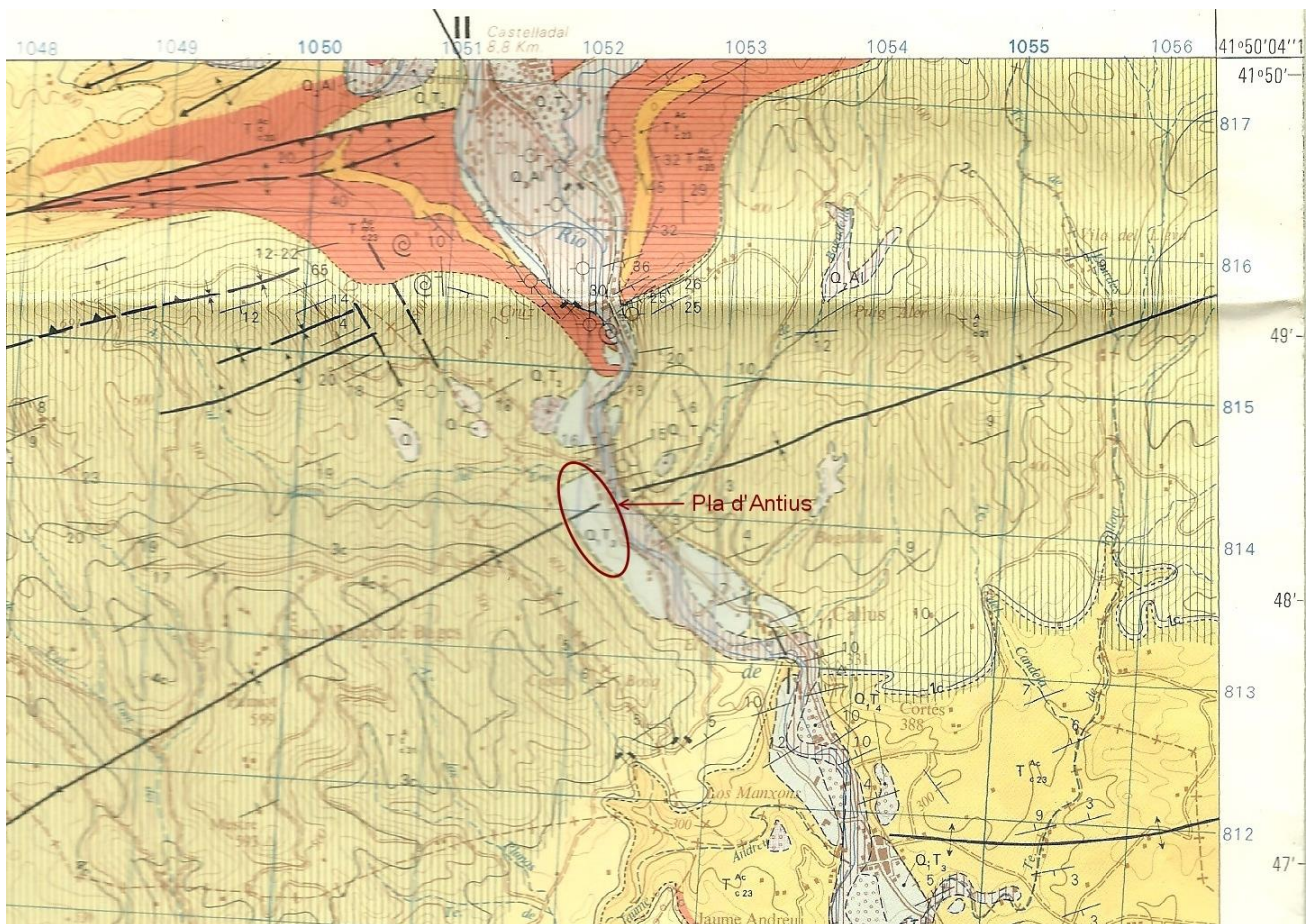
En segon lloc, el PDU hauria de concretar exactament per quins usos miners es preveu la reserva de sòl al Pla d'Antius. De les explicacions, sembla deduir-se que el Pla d'Antius acolliria unes hipotètiques 3ª i 4ª plantes de cristallització de sal, però el text del PDU es manté en l'ambigüitat de l'expressió "usos miners" que, a la pràctica, es tradueix en "allò que convingui a Iberpotash".

Els "usos miners justificats per motius ambientals lligats a l'explotació de la potassa" poden ser molt diversos i amb problemàtiques ambientals i urbanístiques ben diferents: pous d'extracció, plantes de tractament del mineral, indústries químiques associades, magatzems, molls de càrrega, infraestructures de transport, runams salins contaminants, abocadors controlats, colònies mineres...

El Pla d'Antius, geològicament, és una antiga terrassa fluvial del riu Cardener; per això és una plana interposada entre el vessant costerut i el riu. Com les altres terrasses fluvials, la del Pla d'Antius està constituïda per grava, permeable a l'aigua.

Les terrasses fluvials quaternàries són el tipus de terreny més permeable a l'aigua entre els existents a la comarca de Bages. Les terrasses fluvials solen contenir aqüífers; en sí mateixes són un aqüífer que desguassa pels punts més baixos. La terrassa fluvial d'Antius forneix l'aigua a la coneguda font d'Antius, al contacte entre la terrassa fluvial a sobre i margues vermelles argiloses a sota. El Pla de la Botjosa, a Sallent, és també una terrassa fluvial, en aquest cas del Llobregat. L'aqüífer del Pla de la Botjosa, salinitzat pel runam de la Botjosa, desguassa per la font salinitzada de l'Illa, per la surgència salada de la falla del Guix al talús vora el riu i de manera subterrània directament al riu Llobregat. L'afectació per salinització al riu Llobregat a la Botjosa és greu.

Afegint complexitat geològica, el terreny terciari sota la terrassa fluvial del Pla d'Antius està plegat en sinclinal. L'eix del sinclinal passa precisament sota Antius. Degut al plegament, el terreny sota la terrassa no pot ser homogeni, sinó que serà una alternança de capes inclinades de les roques sedimentàries habituals de l'oligocè en aquesta zona: margues argiloses vermelles, vetes de margues grises, gresos calcaris i calcàries lacustres laminades. Les discontinuïtats entre capes i la presència de capes més permeables a l'aigua assegura que l'aigua s'infiltri i pugui circular lluny, preferiblement seguint l'eix sinclinal. La salinització a la terrassa fluvial fàcilment penetraria al terreny terciari de sota abans de poder ser recollida i es dirigiria cap al SO, a Sant Mateu de Bages on afectaria pous, i cap al NE on de seguida s'incorporaria al Cardener.

(Instituto Geológico y Minero de España, full 362)

Per tant, vista la composició geològica i vista l'experiència de la Botjosa, el Pla d'Antius és especialment inadequat per l'ús de magatzem, dipòsit, runam o abocador de qualsevol material hidrosoluble. Per tant, aquests usos miners s'han de descartar d'entrada.

En canvi, al nostre entendre, la colònia tèxtil d'Antius ben restaurada i equipada de nou podria ser una magnífica nova colònia minera.

Sol·licitem que el PDU defineixi per quins usos miners es pretén crear al Pla d'Antius una reserva de sòl i que, degut a l'alta permeabilitat del terreny, explícitament es denegui la possibilitat d'ús del Pla d'Antius per magatzem, dipòsit, runam o abocador de materials salins.

Cardona

Cardona és la vila de la sal per excel·lència a la comarca de Bages, té en actiu una mina de sal comuna i en explotació un dels dos runams de residus salins de l'anterior mina de potassa Nieves. Però, en contra d'allò que la lògica sembla dictar, el PDU de la Mineria del Bages no abasta formalment Cardona.

El PDU de la Mineria del Bages no és el què el seu títol anuncia; en realitat és el PDU de l'expansió de l'empresa minera ICL Iberia / Iberpotash al Bages.

Probablement Cardona no requereixi de modificacions urbanístiques per seguir amb l'activitat minera que s'hi està duent a terme; d'aquí que no es contempli formalment al PDU de la Mineria del Bages. Però aquesta interpretació que sembla justificar l'absència de Cardona al PDU és parcial i enganyosa perquè Cardona sí que apareix a l'EAE del PDU com a destí d'un flux d'unes 200.000 T/any de sal flotada que prové de Sallent.

La sal flotada de Sallent contribueix al procés de reutilització de la sal del runam Vell de Cardona. La substitució a Ercros de sal de Cardona i de Sallent per *sal vacuum* procedent de la nova planta de cristallització de sal d'Iberpotash a Súria significaria l'aturada de l'explotació del runam Vell de Cardona, l'únic que actualment s'explota.

L'EAE s'ocupa de fer projeccions dels runams salins de Sallent i Súria d'Iberpotash, els més grans i contaminants, però s'oblida dels de Cardona d'Ercros, comparativament menors i en vies de solució. Sota l'escenari indesitjat d'aturada de l'explotació del runam Vell de Cardona amb l'entrada en funcionament de la planta de sal *vacuum* de Súria, el PDU actua exactament en contra de l'objectiu 3er que es proposa i que textualment diu:

“Tercer, possibilitar i establir els mitjans per a l'assoliment dels objectius ambientals i, en especial, la progressiva eliminació dels dipòsits salins i la restauració dels espais que ara ocupen.”

Desfent l'arbitrarietat del PDU tal com s'ha aprovat inicialment al servei únicament d'una de les empreses mineres i d'una de les poblacions de la comarca, sol·licitem que l'explotació fins al buidat total dels residus salins als runams de Cardona i la restauració dels terrenys s'incloguin com a objectiu del PDU de la Mineria del Bages.

Ubicació de la 2ª planta de *sal vacuum*

Les plantes de sal cristallitzada o *sal vacuum* es presenten com a mesura de procés per reduir els abocaments de residus salins als runams i la generació de salmorra a les plantes de tractament del mineral. Per això, la seva ubicació adequada és annexa a les actuals plantes de tractament del mineral o molt propera entre la planta de tractament i el runam, ja sigui al Fusteret a Súria o a la Botjosa a Sallent, on a més es beneficien de les infraestructures de transport existents, en particular del ferrocarril.

La 1ª planta de *sal vacuum* s'ha construït en el recinte industrial de la planta minera del Fusteret, amb bon criteri logístic i al marge de directrius del PDU de l'activitat minera al Bages redactat posteriorment. Tal com vam expressar ja en la fase de consulta del PDU, insistim en que les ubicacions òptimes per a una 2ª planta de *sal vacuum* són, per raons logístiques i de cost, annexes a les instal·lacions actuals d'Iberpotash al Fusteret o a la Botjosa. En canvi, el PDU situa la 2ª planta de *sal vacuum* al polígon industrial la Pobla Sud, de nova creació, a Súria. Aquesta situació implica nova viabilitat, com a mínim un pont nou sobre el Cardener i el transport continu de sal residual des de la planta de tractament del mineral fins a la 2ª planta de *sal vacuum* a través del Pla de Reguant i probablement també de la *sal vacuum* produïda, a menys que es fes arribar el ferrocarril fins a la Pobla Sud i s'hi construís una terminal de càrrega.

El Pla de Reguant és ocupat actualment pel bosc de ribera més extens d'entre els que ressegueixen els rius Cardener i Llobregat. L'àlber i el freixe de fulla petita en són els arbres dominants. El Pla de Reguant, pel seu bosc de ribera, està catalogat al Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya.

En general, els boscos de ribera del Cardener i del Llobregat són molt fragmentaris per la urbanització, per la història d'aprofitament dels rius, per la presència d'infraestructures viàries i, també, pel rosari de clapes de mortaldat i contaminació salina del sòl que han deixat els nombrosos vessaments fortuïts a conseqüència d'avaries i trencaments del col·lector de salmorres de la mineria. Només faltaria que ara l'activitat minera acabés amb el més extens dels boscos que resta.

La ubicació proposada a l'Avanç del PDU per a la 2ª planta de *sal vacuum* al nou polígon industrial la Pobla Sud de Súria no és òptima pel que fa a les raons logístiques que recomanen integrar la producció, evitar transports i compartir serveis, les raons que pesen en els costos de producció i que al final discriminen si és més competitiva una planta o una altra. Per si no n'hi hagués prou amb les raons logístiques, la ubicació proposada a l'Avanç del PDU per a la 2ª planta de *sal vacuum* a la Pobla Sud arrisca a fer malbé el millor dels boscos de ribera que ha quedat a la conca del Cardener i el Llobregat.

Vegeu més detall al text del 05.05.2016 d'aportacions de Montsalat a la fase de consulta sobre l'abast de l'EAE del PDU de l'activitat minera al Bages

(http://www.lasequia.cat/montsalat/Documentacio/PDU_AMB_Consulta%20Montsalat.pdf)

Sol·licitem que el PDU desestimi l'emplaçament de la 2ª planta de *sal vacuum* al nou polígon industrial la Pobla Sud i que la situï annexa a les actuals instal·lacions mineres del Fusteret (Súria) o bé, alternativament, a les de la Botjosa (Sallent). Si posteriorment es demostrés que unes 3^a i 4ª plantes de *sal vacuum* fossin viables comercialment i no quedés cap possibilitat de situar-les al costat de les plantes de tractament del mineral, seria llavors el moment de buscar, avaluar i triar noves localitzacions separades a la Pobla Sud (Súria) o al pla d'Antius (Callús) per utilitzar els residus salins generats a Súria o a l'entorn dels dos runams de Sallent, però no pas actualment.

A mode de resum final, repetim les sol·licituds exposades i argumentades:

- a) Que l'Avanç del PDU de l'activitat minera al Bages sigui rebutjat al ser legalment inviable per:
 - Infracció d'ordre de prioritats, el PDU regula la continuïtat dels runams salins al marge de la normativa ambiental que haurien de complir.
 - L'activitat que el PDU promociona està sancionada com a delictes ecològic pendent de reparació.
 - L'activitat que el PDU promociona a Sallent no disposa d'autorització ambiental.
 - El PDU està viciat d'entrada a l'acceptar com a base el conveni Iberpotash-Generalitat del 13.11.2015.
 - Pren competències urbanístiques dels municipis esgrimint un suposat "interès general" que no es justifica.
 - No revisa el grau de compliment del vigent PDU del Pla del Bages del 2006.

- b) Que la política del departament de Territori i Sostenibilitat envers l'activitat d'Iberpotash al Bages modifiqui els aspectes següents que entenem mal orientats o mal resolta a l'Avanç del PDU de l'activitat minera al Bages:
 - L'EAE ha d'estudiar a fons la magnitud del procés d'absorció d'humitat atmosfèrica per higroscopicitat i desguàs de salmorra per la base dels runams salins, les conseqüències a les aigües subterrànies de mantenir a la intempèrie els runams salins i els beneficis a la generació de salmorra que es derivarien de la impermeabilització dels runams salins, seguida o no de restauració definitiva.
 - La creació d'una reserva de sòl al Pla d'Antius per a usos miners està mal justificada i gens explicitada. Si s'arribés a justificar, llavors caldria definir per a quins usos miners, desautoritzant ja d'entrada l'ús com a dipòsit de materials salins degut a la permeabilitat del terreny de terrassa fluvial i la inclinació dels estrats de l'Eocè que té a sota.
 - La inclusió dels runams de Cardona als plans ambientals i urbanístics de l'activitat minera al Bages.
 - La situació òptima per la 2ª planta de *sal vacuum* és, igual que la 1^a, a l'interior o annexa al recinte miner-industrial del Fusteret, tant per raons logístiques com ambientals.

Quedem a la seva disposició pels aclariments que creguin oportuns. En la confiança que s'atendran aquestes al·legacions, els saludem ben cordialment.

Plataforma Montsalat / Col·lectiu L'Alzina

CIF G-59719534

montsalat@gmail.com

<http://www.lasequia.cat/montsalat/>

Manresa, 5 de gener del 2017